

Kyseessä on ☒ Lausuntopyyntö ☐ Tiedoksianto Päiväys 14.8.2024	
Tuen nimi Investointitukiohjelma teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämisen ja energiatehokkuuden edistämiseksi sekä ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen edistämiseksi	
Komission tukinumero (SA xxxx) SA.113721	Tuen voimassaoloaika 1.12.2024 (arvio) – 31.12.2025
Tukiviranomainen Innovaatorahoituskeskus Business Finland	EU-valtiontukisäännös tuki perustuu SEUT 107 artiklan 3 kohdan c alakohta (tuki tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla) (tilapäiset kriisi- ja siirtymäpuitteet talouden tukemiseksi Venäjän hyökättyä Ukrainaan, 2023/C 101/03)
Lausunnon pyytävä ministeriö Työ- ja elinkeinoministeriö	Yhteyshenkilön tiedot Neuvotteleva virkamies Liisa Lundelin-Nuortio liisa.lundelin-nuortio@gov.fi

Kyseessä on ☒ Uusi tukiohjelma ☐ Tukiohjelman muuttaminen ☐ Tukiohjelman mukainen yksittäinen tukipäätös ☐ Tukiohjelman ulkopuolinen yksittäinen tukipäätös tai tukipäätöksen muuttaminen ☐ Tuen voimassaoloajan jatkaminen
--

Lain 3–5 §:ien edellytykset	
Lausuntoa pyytävä viranomainen täyttää. (Huom. Kenttään kirjoitettavan tekstin pituutta ei ole rajattu.) Tämän liitesivuilla on esitetty ohjaavia kysymyksiä helpottamaan kunkin kuvauksen kirjoittamista.	YRITYSTUKINEUVOTTELUKUNNAN LAUSUNTO 12.9.2024 Esittelijä: Anne Rothovius

1. Selkeä taloudellinen tai yhteiskunnallinen tavoite, joka perustuu hallitusohjelmaan tai politiikkatavoitteeseen	☒ x ☐ ☐
Hallitusohjelman mukaiset ilmastotavoitteet, erityisesti puhtaan siirtymän investointien edistäminen; riippuvuuden edelleen vähentäminen fossiilisista polttoaineista. Hallitusohjelman mukaisen investointiohjelman sisältämän elinkeinopoliittisen varauksen käyttö. Hallituksen talouspoliittisen ministerivaliokunnan linjaukset tukiohjelman valmistelusta (23.1.2024 ja 24.6.2024).	Tukiohjelman voidaan arvioida edistävän yhteiskunnallisen tavoitteen saavuttamista, mikä on korkealaatuinen elinympäristö. Tuki vaikuttaa osaltaan Suomen päästöjen vähenemiseen ja ilmastotavoitteisiin pääsemiseen. Uusille puhtaan siirtymän investointituille on olemassa hyväksyttävät perusteet hyvän tuen edellytysten näkökulmasta (ollut käytössä viime hallituskaudella vihreiden investointien monistaminen). Nyt tavoitteena on tukea teollisuutta, jotta se kykenee hyödyntämään puhdasta energiaa. Tuella on hyväksyttävä hallitusohjelmaan perustuva tavoite. Koska yhteiskunnallinen tavoite (korkealaatuinen elinympäristö) on katsottu antavan oikeutuksen tuen myöntämisen varsinaiseen toimintaan, vastaavasti voitaisiin tukea myöntää vihreisiin investointeihin (uuden teknologian monistamista kuten sähköautojen latausinfra), koska hankkeet ovat kalliita, riskipitoisia ja ne ehkäiset negatiivisten ulkoisvaikutusten syntymistä ilmastoon. Pääsääntö on edelleen se, että investointitukia voidaan myöntää teknologian käyttöönottoon, kun se tapahtuu ensimmäisen kerran (demonstraatiohankkeet ja uuden teknologian käyttöönotto). Silloin se on valtiontalouden näkökulmasta tehokkainta ja vaikuttavinta, eikä valtion toiminta markkinoilla ole enempää kuin välttämätöntä kasvun aikaansaamiseksi. Tuella arvioidaan olevan myös Suomen kokonaisturvallisuutta ja yhteiskunnan toimivuutta uudessa geopolittisessä tilanteessa edistävä tavoite, mikä ei kuitenkaan suoraan ilmene tuen

	perusteluista. Tämän tavoitteen nostamista ilmastotavoitteiden rinnalle voitaisiin harkita.
2. Markkinapuutteen korjaaminen ja ulkoisvaikutukset Investointitukiohjelman tavoitteena on paikata teollisuuden fossiilisista polttoaineista luopumiseen ja puhtaan siirtymän strategisten teollisten investointien käynnistymiseen Suomessa liittyvää markkinapuutetta. Suomeen on suunnitteilla merkittävä määrä puhdasta siirtymää edistäviä investointeja, mutta varsinaisten tehtyjen investointipäätösten tai käynnistyneiden investointien määrä on edelleen pieni. Lisäksi tuulivoimaan ja aurinkoenergiaan suunnitteilla oleviin investointeihin verrattuna sähköä kuluttavia teollisia puhdasta siirtymää edistäviä investointeja on suunnitteilla vähäisesti. Suomen kokonaistaloudellinen tilanne on haasteellinen, ja teollisuuden investointiaste on matala. Suomen ilmastotavoitteiden edistämiseksi tukea on perusteltua suunnata merkittäville investointihankkeille ja siten käytännössä myös/pääosin suurille yrityksille.	☒ x ☐ ☐ Suurten yritysten tavanomaisten investointien ja käyttöpääoman rahoitukseen tukea voidaan myöntää vain erityisistä syistä. Suuret yritykset kärsivät vain harvoin markkinatalouden toiminnan puutteista käyttöpääoman ja investointien rahoituksen osalta. Suurilla yrityksillä voi yhtä lailla olla niille kannattamattomia hankkeita (esim. TKI), joista on isot ulkoisvaikutukset ja joita yhteiskunnan kannattaa tukea. Rahoitusrajoite on suurten yritysten kohdalla heikompi peruste tuelle. Riskinä on, että investointipäätökset olisi tehty myös ilman valtiontuen olemassaoloa. Tieto tuen valmistelusta on voinut vaikuttaa investointipäätösten myöhentämiseen. Kuvauksesta ei käy ilmi onko tehty markkinakartoitusta. Suunnitteilla olevia investointeja geopolittisista lähtökohdista ja ilmastosyistä todetaan olevan vain vähän. Tukiohjelma voi kuitenkin edistää uusien tuotantomuotojen kuten vedyn tuotannon käynnistämistä ja samanaikaisesti hyödyntämistä väliaikaisesti toteutettuna toimenä markkinoille pääsemiseksi. Markkinoiden avaamistilanteessa tämä voi olla väliaikaisesti perusteltua ilmastosyistä. Tuen tarvetta on perusteltu Suomen matalalla investointiasteella, mikä ei liity tuen päätavoitteeseen. Joskin se sitä osaltaan sivuvaikutuksena voisi edistää. Erityinen syy, esim. kooltaan merkittävät strategiset hankkeet, tukea suuria yrityksiä tulee täydentää tukiohjelman tietoihin. Tukiohjelma ei sisällä uudistavia elementtejä. Tuki kohdistuu teollisen tuotantolaitoksen rakentamiseen, jolloin tuki ei ole luonteeltaan uudistavaa. Normaalitylanteessa suurten yritysten saama julkinen tuki syrjäyttää usein investointien yksityistä rahoitusta. Tuet eivät siis lisää investointeja vaan ne vain syrjäyttävät yritysten omarahoitusta. Tavallisilla investointituilla ei ole myöskään vaikutusta kokonaistuottavuuteen, joka on kuitenkin tukien taloudellisesti tärkein tavoite. Ne eivät lisää jalostusarvoa eivätkä kertaluonteisina välttämättä myöskään kustannuskilpailukykyä. Erityisenä syynä suurten yritysten investointien ja käyttöpääoman rahoitukseen voidaan pitää yhteiskunnallisesti poikkeuksellista ja merkittävää tilannetta kuten ilmastomuutoksen ehkäiseminen (esimerkiksi hiilivoimaloiden korvausinvestoinnit, jotka eivät muuten toteutuisi). Toimintaympäristön kehittyessä sellaiseksi, että yritysvaluuta sisältämä ilmastoriskikulma on yleisesti osa yritysten liiketoimintastrategiaa, tuet eivät ole enää perusteltuja tästä näkökulmasta. Erityisenä tilanteena voitaisiin pitää geopolittisesta tilanteesta johtuvaa strategisesti merkittävän tuotannon tukemista, mikä liittyy esimerkiksi kriittisten raaka-aineiden turvaamiseen ja fossiilisista polttoaineista luopumiseen. Joustavoitettujen valtiontukisääntöjen soveltaminen tulisi rajautua erityistapauksiin, koska Suomi on kannattanut tiukkaa valtiontukipolitiikkaa eli sisämarkkinoiden toimivaa kilpailua. Erityisenä perusteluna voitaisiin pitää merkittävää EU alueen strategista tuotantoa muuttuneessa geopolitiikan tilanteessa sekä ilmastotavoitteita. Näiden kahden haasteen ratkaiseminen

voidaan keinojen puolella yhdistää. Kyseessä olisi uusien strategisesti merkittävien tuotantolaitosten investointituet muuttuneessa maailmanpolitiikan tilanteessa ja kriittisen tuotannon varmistaminen EU:n alueella, joten ne ovat perusteltavissa erityisellä syyllä. Suomi voisi soveltaa tukiohjelmia esim. akkutehtaiden tai paristotehtaiden saamiseksi Suomeen (arvoketju, osaamiskeskittymä).

Geopoliittisen kansainvälisen toimintaympäristön muutos vuonna 2022 synnytti Euroopassa tarpeen strategisen autonomian lisäämisestä. Se tarkoittaa mm. puhtaan siirtymän nopeuttamista ja uudenlaista teollisuuspoliittista ajattelua. Esitetyt toimet vähentävät myös riippuvuutta muista maista, mihin liittyy talouden kestävyysnäkökulma ja tuotannon jatkuvuus aiempaa epävarmemmassa geopoliittisessa tilanteessa. Väliaikaisten kriisi- ja siirtymäpuitteiden taustalla on irtautuminen fossiilisista polttoaineista sekä huoli EU:n kilpailukyvyistä verrattuna EU:n ulkopuolisiin maihin. Kriisikäytösten käyttöönotolla voi olla kyse lähinnä Saksan ja Ranskan suurteollisuuden edunvalvonnasta, mikä heikentää kilpailua myös EU:n sisämarkkinoilla ja luo kilpailuvääristymiä. Riskinä arvioidaan olevan jäsenmaiden välinen tukikilpailu ja sitä kautta EU:n sisämarkkinapolitiikan heikentyminen ja markkinoiden toimivuuden heikentyminen. Markkinoiden toimivuuden heikentyminen vaikuttaa tuottavuuden kasvuun heikentävästi, mikä taas on kansantalouden kasvun edellytys.

Normaali talouden taantuma ei ole poikkeuksellinen tilanne ottaa käyttöön tuotannollisia investointitukia.

Markkinat eivät kykene hinnoittelemaan yhteiskunnalle syntyviä positiivisia ulkoisvaikutuksia ilmastoon. Markkinoiden toiminnan puutteet voivat johtua talouden rakenteellisesta jäykkyydestä tai epäsymmetrisestä informaatiosta rahoitusmarkkinoilla. Markkinapuute tarkoittaa tässä sitä, että vapailla markkinoilla toimiva yritys ei ota huomioon negatiivisten ulkoisvaikutusten ehkäisyä (ilmasto), jos ne eivät näy omassa tuloksessa. Tällaisten tavoitteiden edistäminen ei välttämättä onnistu markkinaehtoisesti, vaan vaaditaan julkisen vallan toimenpiteitä. Tämä puoltaisi investointituen myöntämistä.

Negatiivisten ulkoisvaikutusten tilanteessa markkinat eivät mm. hinnoitele ilmastonmuutoksen vaikutuksia eivätkä tunnista riittävästi tarvetta nopeasti alentaa päästöjä ja siirtyä vähähiilisyteen.

Tuella vauhditetaan investointeja ja samalla luodaan uusiutuvan vedyn tuotannolle markkinoita. Uusiutuva vety korvaa fossiilisia polttoaineita. Kiinnitetään huomiota siihen, että markkinoita tulee seurata ja poistua ajoissa, jotta ei vääristetä markkinoita liikaa ja vaikuteta eri energiateknologioiden väliseen kilpailuun.

Väliaikaisesti määräaikaisena mahdollinen, mutta käytäntö ei saisi jäädä pysyväksi. Teollisuuden investointiratkaisut tulisi tehdä muista lähtökohdista kuten kilpailukykyinen toimintaympäristö ja investoinnin kannattavuus kuin valtionavustuksen turvin ja valtion tukemana. Pitkän aikavälin tuottavuuskehityksen näkökulmasta tuotannolliset investointituet eivät ole kestävä ratkaisu. Markkinat toimivat, kun tuotanto siirtyy sinne missä on edullisemmat tuotantokustannukset. EU on siirtynyt kriisipuitteiden myötä väliaikaisesti aggressiiviseen kustannuskilpailukyky politiikkaan.

	Tukiohjelman säännöt sisältävät osin EU:n valtiontukisäännöistä tulevia teknologiavalintoja, mikä on vastoin yleisesti tavoiteltua teknologianeutraalisuutta. Riskinä on olemassa olevan teknologian vanhentuminen, johon ollaan sitouduttu investointien kautta pitkäksi aikaa. Liikat valinnat heikentävät Suomen kilpailukykyä pitkällä aikavälillä. Samalla siirrymme lyhytaikaiseen aggressiiviseen kustannuskilpailukyky politiikkaan. Suomen kilpailuvalttina on ollut uuden arvonnisan luominen, ei massatuotannon tukeminen. Siirtyminen pois nykyisestä tukipolitiikasta johtaa tuottavuuden heikentymiseen. Teknologiavalinnat eivät tue innovaatiolähtöistä elinkeinopolitiikkaa. Tukiohjelmassa olisi tarkoituksenmukaista täsmentää mitä strategisesti tärkeillä aloilla (asetusluonnos luku 3) ja kriittisillä raaka-aineilla tarkoitetaan.
3. Tarkoituksenmukainen keino tavoitteen saavuttamiseksi Hallitusohjelman mukaisesti valmisteilla tai jo toteutuksessa on useita toimenpiteitä puhtaan siirtymän investointien edistämiseksi, kuten yhden luukun periaatteeseen perustuva sujuva ja ennakoitava investointihankkeiden luvitus sekä merkittävien investointien edistämiseksi luotu toimintamalli (ns. investointinyrkki). Lausuntopyynnön kohteena oleva investointitukiohjelma on yksi toimenpiteistä puhtaan siirtymän investointien edistämiseksi. Lisäksi hallituksen kehysriihen (huhtikuu 2024) päätöksen mukaisesti valtionvarainministeriö valmistelee verohyvitykseen perustuvaa investointitukiohjelmaa.	☐ ☒ ☐ ☒ ☐ ☒ Perusinvestointeja tulee edelleen rahoittaa ensisijaisesti markkinaehtoisella rahoituksella. Ennen suoria avustuksia tulisi selvittää, saavutetaanko sama tavoite palautuvilla tuki-instrumenteilla (lainat, korkotuet, pääomalainat jne.) Ensisijaisesti tulisi hyödyntää muita keinoja puhtaan siirtymän investointien vauhdittamiseksi kuten kauppapolitiikka, sääntely, vakaa toimintaympäristö, osaavan työvoiman saatavuus, yleinen alhainen verotaso, tuotantokustannusten tasoerot, merkittävimpien komponenttien lähde-maa, luvituskäytännöt ja EU-rahoituksen hyödyntäminen. Teollisuuden investointitarpeen arvioidaan olevan mittava ja aikajänne ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi lyhyehkö ottaen huomioon investointisyklit (EK:n arvio). Kauppapolitiikan tavoitteena on luoda tasapuoliset pelisäännöt (global level playing field). Yhteisiä pelisääntöjä on nyt kahdenvälisissä vapaakauppasopimuksissa ja WTO:n tuki- ja tasoitustullisopimuksen valtiontukimääräyksissä. EU voi myös neuvotella monenvälisistä sopimuksista, keskustalla G20-ryhmässä ja hyödyntää muita kauppapolitiikan välineitä. Toisaalta geopolittisen tilanteen muututtua myös useat EU-maat ovat vahvistaneet kansallisia yritystukiohjelmia ja tarkastelussa on myös ns. level playing -näkökulma, vaikka Suomi ei pysty kilpailemaan investoinneista tukirahoilla isojen maiden kanssa. Rahoituksen osalta ensisijaisesti tulisi hyödyntää markkinaehtoisia instrumentteja. Jos tukiin päädytään, tulisi ensisijaisesti hyödyntää palautuvia instrumentteja kuten takauksia ja lainoja. Kuvauksesta ei käy ilmi miten on päädytty juuri avustukseen tukimuotona. Ministeriön tulisi myös kiinnittää huomiota mahdollisiin muihin päällekkäisiin veroetuuksiin yhteistyössä valtiovarainministeriön kanssa. Suorat tuet kyetään kohdentamaan paremmin. Korotetut poistot on ollut suosittu instrumentti investointikannustimena viime vuosikymmeninä. Tuen käyttö on yleensä ollut vähäistä ja yritykset käyttävät mieluummin normaaleja poistoja. Tutkimustulosten mukaan alueellisten korotettujen poistojen käyttöaste oli matala eikä niillä havaittu olevan vaikutuksia yritysten investointeihin. Vaikutusta havaittiin olevan vain korkokustannusten kautta, mikä voi olla tärkeä rahoitusrajoitteisille yrityksille. Poistomekanismin käyttö

	investointien edistämiseksi voi olla yritykselle epäsuotuisa, koska poisto kiihdyttää enemmän kuin arvo todellisuudessa kuluu. Myös hyötyjen on arvioitu jäävän pieneksi hallinnolliseen rasitukseen nähden. USA:ssa on käytössä ns. superbonusjärjestelmä, jolla on ollut vaikutusta puhtaan siirtymän investointeihin. (VATT) Hallituksen kehyspääatöksen mukaan Suomeen suuntautuvat investointiaikomukset ja investointihankkeet kohdistuvat suurelta osin sähkön tuotantoon. Valmistettavan verohyvityksen tavoitteena on saada sähköä hyödyntäviä mittaluokaltaan suuria teollisia investointeja liikkeelle ja samalla tukea puhtaan siirtymän teollisuuden ekosysteemin rakentumista Suomeen. Investointien vauhdittamiseksi hallitus valmistelee käyttöön määräaikaisen EU:n väliaikaisen kriisipuitteiden mahdollistaman verohyvityksen suurille nettonollatalouteen siirtymistä tukeville teollisille investoinneille, esimerkiksi akku- ja vetyhankkeisiin sekä fossiilivapaaseen terästeollisuuteen. Alustavasti hyvityksenä voitaisiin myöntää kriisipuitteiden mukaisesti 20 % investoinnin kokonaismäärästä kuitenkin enintään 150 milj. euroa hanketta kohden. Verohyvitys myönnettäisiin 31.12.2025 loppuun mennessä uusille ja toteutettavaksi päätetyille investointihankkeille. Verohyvitysmallissa yritys saisi vähentää osan investointikustannuksistaan yhtiön maksettavaksi tulevasta yhteisöverosta vuodesta 2028 alkaen. Kyseessä on arvion mukaan eräänlainen superbonusjärjestelmä. Tukiohjelmissa tulisi kiinnittää huomiota tukien mahdolliseen päällekkäisyyteen. Investointituki ja verohyvitys kohdistuvat samoihin investointityyppeihin ja ne voivat olla myös ajallisesti päällekkäisiä. EU rahoituksen hyödyntämisen osalta kiinnitetään huomiota mahdollisesti päällekkäisiin rahoitusinstrumentteihin: Net Zero Act –ohjelma energiantuotantolaitosten komponenttien valmistukseen, RePower –ohjelma mm. tehokkaampaan teollisuuden vähähiilistämiseen ja markkinaehtoinen InvestEU –ohjelma investointien käynnistämiseksi. Suositellaan, että osana tuen myöntöprosessia selvitetään mahdollisuudet EU-rahoitukseen ja pohditaan, voidaanko hakijalta edellyttää, että se on ensin selvittänyt voiko hankkeeseen saada EU rahoitusta. Julkisen rahoitusprosessin tulisi tukea yhden luokun -periaatetta.
4. Kustannustehokkuus ja hallinnollinen rasitus tuen saajalle Yksittäisten tukien hakeminen perustuisi Business Finlandin järjestämään avoimeen, määräaikaaiseen hakuun. BF vastaisi tukien myöntämisestä kuultuaan työ- ja elinkeinoministeriötä. BF vastaisi myös tukien maksamisesta, valvonnasta ja takaisinperinnästä. BF:lla on vakiintuneet rahoituksen prosessit ja tietojärjestelmät. Tukipäätösten valmistelussa voidaan tarvittaessa hyödyntää myös Finnveran taloudellista asiantuntemusta ja analyyseja. Tukiohjelma olisi BF:lle uusi erillistehtävä, joka aiheuttaa lisäkustannuksia (toimintamenoäärärahatarve).	☒ x ☐ ☐ Asetusluonnoksen 6 §:n mukaan avustuksesta päättää Innovaatorahoituskeskus Business Finland kuultuaan työ- ja elinkeinoministeriötä. Työ- ja elinkeinoministeriössä tapahtuvalle kuulemiselle tulee määritellä kriteerit ennalta. Ministeriön ennalta määrittelemät kriteerit lisäävät tuen myöntämisen läpinäkyvyyttä ja tuen saajien yhdenvertaista kohtelua. Ne vähentävät osaltaan mahdollisuutta muiden tahojen vaikuttamisen kytkeytymistä operatiivisen ennalta tiedossa olevien kriteerien mukaisten tukipäätöksen tekemiseen. Raha-asiainvaliokunnan (RV) käsittelystä on oma määräys. Vastuuministeri linjaa erikseen asioiden käsittelystä talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa. Mikäli kuulemisella viitataan näihin menettelyihin, viittaus tulisi poistaa asetuseronnoksesta ja viitata RV menettelyyn mikäli tietyt ehdot täyttyvät. Tuki-instrumentti tulisi valikoida siten, että saavutetaan suuri hyöty pienillä kustannuksilla (kustannustehokkuus). Tuki voi olla vaikuttava, mutta hyvin kallis, jolloin se ei ole kustannustehokas.

	Kustannustehokkuuden tulee ohjata valintaa muiden politiikkakeinojen ja suorien/epäsuorien tukien välillä perustuen mahdollisimman tarkkaan arvioon kustannuksista ja hyödyistä.
5. Vaikutukset kilpailuun Tuki vaikuttaisi kilpailutilanteeseen kansallisesti ja kansainvälisesti, sillä kyse olisi taloudelliselta arvoltaan merkittävistä tuista ja investointihankkeista.	☐ ☒ ☐ ☒ ☐ ☒ Toimiva kilpailu on keskeinen edellytys kansantalouden kokonaisuutena ja taloudellisen toiminnan tehokkuutta koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi. Taloudellisen toiminnan kannalta ihanteellisessa tapauksessa julkisten viranomaisten toiminta yleensä ja tuki erityisesti on sellaista, ettei se vääristä kilpailua. Vaikutus markkinaosuuksiin voi kuitenkin olla epävarmassa geopoliittisessa tilanteessa tarpeellinen EU:n strategisen autonomian ylläpitämiseksi. Tuki vääristää kuvauksen mukaan kilpailua EU:n sisämarkkinoilla ja EU:n ulkopuolisilla markkinoilla. Ongelmana muodostuu siitä, että jos muutkin EU-maat toimivat samalla tavalla, tukikilpailu käynnistyy. Kansantalouden kasvu tulee tuottavuudesta ja sitä voidaan edistää uudistavilla tuilla. Tuottavuus on talouskasvun perusta pitkällä aikavälillä. Nopea tuottavuuden lisäys perustuu rakennemuutokseen, jossa luova tuho on sallittua (vrt. säilyttävät tuotantotuet tai kannattamattomien perusinvestointien rahoitus). Suomen talouskasvua on 1980-luvun jälkeen selittänyt kokonaan rakennemuutos eli nk. luova tuho. Rakennemuutoksella tarkoitetaan talouden, toimialojen ja yritysten muutosta. EU alueen USA:ta hitaampaa tuottavuuden kasvua on selitetty hitaalla rakennemuutoksella. Se liittyy kilpailun vähäisyyteen ja sääntelyn paljouteen. (Labore) Kilpailu jäsenmaiden välillä on pyritty ottamaan huomioon kriisi- ja siirtymäpuitteissa siten, että tuki ei saa muuttaa kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla. Komissio päättää tukiohjelman hyväksyttävyydestä sisämarkkinoille soveltaen kriisi- ja siirtymäpuitteissa määriteltyjä ehtoja. Niiden mukaan tuki ei saa kuitenkaan helpottaa tuotannon siirtymistä EU:n sisällä. Keinona mainitaan se, että tuen saajan on sitouduttava siihen, ettei se kahteen vuoteen siirrä tuotantoa EU:n sisällä. Keinon tehokkuudesta ei ole tietoa. EU jäsenmaat ovat siirtyneet janalla protektionismin suuntaan pois markkinaehtoisemmasta lähestymistavasta.
6. Määräaikaisuus Tukiohjelma on määräaikainen. Avustuspäätökset on EU:n valtioneuvoston päätösten mukaan tehtävä viimeistään 31.12.2025.	☐ ☒ ☐ ☒ ☐ ☒ Määräaikainen ja tilapäinen ohjelma. Tukiohjelma on jo esinotifioitu komissiolle 4/2024.
7. Kannustava vaikutus Tukihakemus olisi jätettävä BF:lle ennen tuettavan hankkeen töiden aloittamista. Yksittäinen avustus voisi olla enintään 15-50 % investointihankkeen hyväksyttävistä kustannuksista ja enintään 150-200 milj. euroa tuettavan hankkeen sisällöstä ja tukialueesta riippuen, joten investointihankkeeseen edellytettävä yksityisen rahoituksen osuus on aina merkittävä.	☐ ☒ ☐ ☒ ☐ ☒ Tukea ei pitäisi myöntää toimintaan, jonka tuensaaja toteuttaisi joka tapauksessa myös ilman tukea. Kannustava vaikutus toteutuu esimerkiksi silloin kun tuettava hanke tai toiminta aloitetaan vasta sen jälkeen, kun tuensaaja on toimittanut kirjallisen tukihakemuksen tukiviranomaiselle. Lisää kannustavuutta tuo se, että hanke aloitetaan vasta tukipäätöksen jälkeen. Tukiviranomainen voi omassa käytännössään edellyttää lisäksi esimerkiksi, että tuen seurauksena hanke toteutetaan nopeammin. Asetusluonnoksen mukaan tukiprosentit olisivat 15-50 %. Liian korkeisiin tuki-intensiteetteihin (40-50 %) tulisi kiinnittää huomiota, koska vipuvaikutus ja yrityksen oma vastuu jäävät liian alhaisiksi. Se voi johtaa tehostomien ja kannattamattomien investointien toteutumiseen.

	Riskinä on valtion tukeman osuuden nouseminen lähelle tai jopa yli 50 %, kun yritys voi myös hakea verohyvitystä.
8. Vaikuttavuus Tukiohjelmalla tavoitellaan merkittäviä ilmasto- ja elinkeinopoliittisia vaikutuksia. Tukiohjelmalle ei tässä vaiheessa vielä ole suunnitteilla vaikuttavuusarviointia. Tukien vaikutukset tulevat toteutumaan pitemmällä, useiden vuosien aikavälillä.	☐ x ☒ ☐ ☐ ☐
	Vaikuttavuuden arviointia ei ole tarpeen tehdä, jos tuen saajien määrä on vähäinen. Ohjelman toteutuneita vaikutuksia ilmastoon ja muita vaikutuksia tulisi arvioida
9. Yksittäiset tukipäätökset	
9 a Tukikumulaatio Tukiviranomainen Business Finland varmistaa komission valtiontukipäätöksen mukaisesti tukikumulaatiota koskevien noudattamisen. Päällekkäisyyttä voi olla erityisesti VM:n valmisteleman verohyvityksen kanssa.	☐ ☒ ☐ x ☐ ☐
	Hakijaa tulisi pyytää ilmoittamaan haku- ja päätösvaiheessa hakijan hakemat tai saamat muut julkiset tuet samaan hankkeeseen ja kustannuksiin, esim. uusi vuoden 2025 alussa käyttöön otettava suurten yritysten investointien verohyvitys. Tuen myöntäminen samalle hankkeelle ei saa johtaa julkisen tuen liian suureen osuuteen hankkeessa tai yrityksen toiminnassa. EU-oikeudessa on asetettu tietyt julkisen rahoituksen maksimirajat, joita ei saa ylittää. Tuen hakijalta on tarpeen kysyä mitä muita tukia se saa hankkeeseen tai hakijan muuhun toimintaan.
9 b Vaikutukset kilpailuun paikallisesti Suomessa ja EU-alueella Yksittäisillä tuilla olisi vaikutusta kilpailuun Suomessa ja EU-alueella.	☐ ☒ ☐ ☐ x ☐
	Ks kohta 5.
9 c Edellytykset kannattavaan toimintaan, arviointi Tukea ei voitaisi myöntää vaikeuksissa olevalle yritykselle siten kuin vaikeuksissa oleva yritys määrittellään Euroopan komission valtiontukea rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen koskevista suuntaviivoista antamassa tiedonannossa (2014/C 249/01). Tukea voidaan myöntää vain toimintaan, jolla arvioidaan olevan edellytykset kannattavaan toimintaan (laki taloudelliseen toimintaan myönnettävän tuen yleisistä edellytyksistä, 429/2016).	☐ x ☒ ☐ ☐ ☐
	Julkiset velat tulisi olla maksettuna tai vaihtoehtoisesti tulee esittää verohallinnon hyväksymä maksusuunnitelma. Merkitystä on myös sillä, onko hakija lakkauttamassa vastaavaa toimintaa muualla. Investointisuunnitelmista tulee varmistaa kannattavuus.